

Dzirnavu dīķis tīrāks par avotiem

„Man zivis ir kā mājdzīvnieki, jo tās pieradušas ēst no rokas,” atzīst Lēnu dzirnavu dīķu īpašnieks Olafs Skuja.

Agrāk dzīvojis Rīgā un sapņojis par lauku māju, līdz Nīkrāces pagastā atradis īpašumu ar aizaugušiem dīķiem un dzirnavām. 2008. gadā sācis mājas atjaunošanu, cīņu ar bebru kolonijām un dīķu rakšanu. 2010. gadā saimniecība bija gatava dzīvošanai.

Olafs skaidro, ka ne tik daudz tirgo zivis, cik piedāvā makšķerēt trijos dīķos, kuros var ķert foreles, karpas, stores un Koi karpas. „Mēs uz tirgiem nebraukājam un zivis neveidam, jo mums brauc klāt no restorāniem. Zivju mazulus pārkam tikai no pazīstamām firmām Rīgā.” Dīķu uzturēšanai stabils pamats ir laba pārtika to iemītniekiem un ūdenskrātuvju ravēšana, lai tās neaizaugtu un lai zivīm nebūtu dūņu un zaļu piegādes.

PĀRSTEIDZOŠIE ANALĪZU REZULTĀTI

Pirms īpašuma iegādes O.Skuja uztaisījis analīzes avotu un dīķu ūdenim. Atbildes pārsteigušas – dīķu ūdens izrādījies tīrāks nekā avotos tekošais, tāpēc analīzes taisītas atkārtoti, bet rezultāti tādi paši. „Dīķa ūdeni uzreiz var lietot, jo tas pats atfīrās ar zālēm un foto-sintēzi. Avotos caur gruntsūdeņiem ir pestīcīdu un vēl visādu *labumu* klātbūtne. Avotu ūdeni sauc par mirušu, jo tajā nav skābekļa. Ja kāds saka, ka viņam dīķī ir avoti un var audzēt foreles, tas vēl neko nezīmē. Ja ūdens ir auksts, tad labi, bet no zemes tas nāk bez skābekļa, un tāds zivīm neder. Tāds jāpalaiž pa akmeņiem, lai dabūtu skābekli.

Zelta orfas gaida brīdī, kad tiks barotas.

Mana dīķa ūdeni var dzert un no tā vārīt zupu. To es arī daru! Strādnieki sākumā neticēja, bet, kad redzēja, ka otrā dienā vēl staigāju, arī sāka lietot.” (Smejas.)

APDRAUDĒJUMI, AR KURIEM JĀRĒKINĀS

Foreles grūti uzturēt, jo tām vajadzīga noteikta temperatūra. Kolīdz ūdens pārsniedz 23°C, tā zivis iet bojā. „Esmu niris ar akvalangu un daudz ko padziļinājis, racis

„Mana dīķa ūdeni var dzert un no tā vārīt zupu. To es arī daru! Strādnieki sākumā neticēja, bet, kad redzēja, ka otrā dienā vēl staigāju, sāka lietot.”

bet neko nevar darīt, jo ķīmiju es neatzīstu. Grēks būtu ko tādu lietot un pēc tam laist makšķerniekus. Zivs ir tāda pati kā cilvēks, tāpēc man viss ir brīvā dabā, jo te tā dabū gliemēzīti, zālīti, grants gabaliņu, kas kuņģim vajadzīgs, kaut kur parīvējas, tā dzīvojot brīvi, nevis slēgtā telpā,

OLAFS IESAKA

„Visgardākā zivs ir pareizi kūpināta. Izvirtības ar apelsīniem atņem patieso garšu. Vajag nevis *Vegetu*, bet gan sāli, piparus un ķiploku. Foreļi vispār grēks cept, jo tā jāēd jēla, mazsālīta: jānotīra, jāizgriež fileja, jāapber ar sāli, pipariem, eļļu un otrā dienā uz baltmaizes virsū. Tad ir eleganti!”

Saimnieks Olafs Skuja pulcē karpas, lai dotu tām launagu.

kur atkarīga no saimnieka dotās barības.” Obligāti ir dīķus ravēt, tas jādara augusta beigās, lai zāles nesaaug atpakaļ. Uz laiku tiek ņemti palīgi, kas ar akvalangu un speciālu grābekli nezāles izrauj. Jautāts par karstumu, Olafs skaidro, ka tas forelēm visbīstamākais. Dīķos tiek mērīta temperatūra, un, ja ir par siltu, tiek rauti ārā dēļi, lai ūdens līmeni celtu un neļautu dīķim uzsilt. Siltā laikā tas jāuzrauga nepārtraukti. Ziemā problēmu nav, jo ir liela caurtece. Ledus var būt 3 m, bet ūdens nāk mutulodams un dabū skābekli. „Pagājuši vasara forelēm bija ideāla. Šī ir grūta, jo tās nebarojas un ir ilgāks laiks, kamēr svaru dabū klāt. Zivis barojas komforta temperatūrā – 20°C; ja ir augstāka, tās kļūst gurdenas.”

DRAUDZĪGAS SUGAS

Olafs iesaka karpas ar forelēm kopā neturēt, turpretī foreles ar storēm var, jo tām mute atrodas apakšā un to, ko nenoēd forele, apēd store. Savukārt foreles no grunts barību neņem. Tā kā storēm mute ir apakšā, tās neko citu nevar apēst kā vien to, kas pie grunts, tāpēc, lai dīķis būtu tīrs, ir vērts uz vienu ņemt piecas stores. Zivis tiek barotas ar ekoloģiskiem graudiem. Forelēm ir speciāla barība, neko citu tām nevar dot, jo no gaļas un maizes tās mirst. Karpa gan ēdot visu, ko dod, pat zemenes un šokolādes gabaliņus.

Annas Bivbānes teksts un foto

„Šī vasara ir grūta, jo foreles barojas komforta temperatūrā – 20°C; ja ir augstāka, tās kļūst gurdenas.”

Popularizē makšķerēšanu

„Šis ir atpūtas pasākums, kurā popularizēt makšķerēšanu,” tā par šomēnes sarīkoto tikšanos atpūtas bāzē *Dambi Pelču* pagastā saka Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Kuldīgas biroja vadītāja Daiga Mellere.

Sacensībās piedalījās 13 makšķernieki no Kuldīgas, Ēdoles, Ivandes, Padures, Kurmāles un Snēpeles. Uzvarēja ivandnieks Andris Pērkonis, kura loms pēc trīs stundu pūlīņiem bija vissmagākais.

D.Mellere skaidro: „Zivsaimniecības sadarbības tīkla speciālisti ierosināja Latvijā rīkot šādas pasākumus, un mēs pieteicāmies. Tā kā mūsposē dīķu un makšķernieku ir daudz, tas šeit ir vietā. Tagad mēcāmies, kā nākamgad sarīkot vēl interesantāku. Esam priecīgi, ka *Dambu* īpašnieki bija gatavi mūs uzņemt.”

KEDA UZ ĀĶA

Savus piedzīvojumus stāsta ivandnieks Andris Pērkonis.

„Makšķerēju jau 50 gadus un esmu daudz iemācījies. Atceros, ka vecāks kaimiņu puika mani septiņu gadu vecumā paņēma uz copī. Toreiz izvilku vienu rau-du, un ar to viss sākās. Kurš katrs nevar makšķerēt – jābūt vēlmei un interesei. Man pie mājas ir dīķis, kurā makšķerēju. Katru mēnesi ķeras cita zivs, tāpēc prieks ir noķert jebkuru. Man vislabāk patīk makšķerēt ar pludiņu, rudenī izmantoju spinningu, vēl esmu aizrautīgs zemledus makšķernieks.

Viens no smieklīgākajiem piedzīvojumiem gadījās, braucot ar laivu pa ezeru. Es spinningoju, pēkšņi kāts nolieces un drebinās – tas nozīmē, ka ir cope. Es jau taisos ņemt tīklu, kur likt zivi, bet ieraugu nogrimušu krievu laiku kedu – āķis pieķēries tās striķim, un keda griezdamies nāk līdzī. Pēc tam vēl ilgi smējos.”

TAS IR VISAI ĢIMENEI

„Es ieteiktu nevis gulēt mājās, bet iet dabā,” saka pasākuma tiesnesis, kuldīdznieks Uldis Feldmanis.

„Principā visas, arī maksas, dīķos darbojas tie paši noteikumi: jābūt makšķernieka kartei. Ja ir īpaši noteikumi, tos nosaka dīķu saimnieks. Atceros, ka makšķernieku sacensībās kuldīdzniekiem lielākie sasniegumi bija 2003. vai 2004. gadā Latvijas čempionātā, ja nemaldos – sestā vieta.”

Tiesnesis stāsta, kā šo nodarbi sācis pats: „Daru to no bērnības. Venta tek gar degunu, tāpēc nemakšķerēt būtu grēks. Atceros, ka pirmā makšķere bija no lazdas, pēc tam uzdāvināja ar bambusa kātu. Viss brīvais laiks tika pavadīts pie upes.

Katram ir sava pieeja, lai nomakšķerētu zivi. Man tā ir domāšana, pieredze, eksperimenti. Parasti makšķerēšana sākas ar to, ka sakārojas zivs. Tā bija vienu ziemas dienu, kad nebija, ko darīt. Aizbraucām pie Ventas, un negaidīti daudz zivju tieši

tur bija sanākušas. Tas bija pārsteigums.

Makšķerēšana ir ģimenes pasākums, tāpēc brauciet kopā un pavadiet laiku dabā – tā ir veselīga atpūta! Manā ģimenē makšķerē gandrīz visi, arī meita un dēls, tagad centīšos ieinteresēt sešgadīgo mazdēliņu.”

U.Feldmanis stāsta, ka pie mums šīs nodarbes popularizēšana ir ļoti gausa: „Valsts atbalsts ir minimāls – šis ir pirmais pasākums, kas to popularizē. Vairāk tas ir tēvu un dēlu vai tēvu un meitu vaļsprieks. Ja viens ģimenē makšķerē, var ieinteresēt arī citus.”

Pieredzē dalās kuldīdznieki Verners Dambrovskis un Jānis Birznieks.

V.Dambrovskis stāsta: „Tēvs mani ņēma līdzī. Makšķerēju jau 60 gadus. Tā ir atpūta, svaigs gaiss un azarts. Makšķerēju gan ar draugiem, gan ģimeni, patīk arī vienam. Braucu uz ezeriem, upēm, uz jūru. Par noteikumiem nevaru sūdzēties – vienmēr ievēroju un, cik atļauts, tik makšķerēju. Nesen bijām sacensībās Rēzeknes pusē, un tagad āķis lūpā. Piedzīvojumu ir daudz, piemēram, esmu sev āķi iekabinājis mugurā, cepuri norāvis no galvas. Zivis visas ir garšīgas, ja labi pagatavo. Vislabāk man garšo zandarts, karpa, līnis un līdaka krējuma un sīpolu mērcē.”

Jānis Birznieks: „Tas, vai zivi noķeršu, atkarīgs no ļoti daudz kā, piemēram, laika apstākļiem un ūdens līmeņa.” Viņam lielākais loms bijusi 7,6 kg līdaka: „Lai izvilktu lielu zivi, jābūt prasmei, lai tā nenoraujas. Sacensībās īpaši neesmu piedalījies. Man šis ir vaļsprieks.”

Lāsma Reimanes teksts un foto

PIEREDZE

„Vislabāk makšķerēt Ventā”

Tā atzīst kuldīdznieks TOMS ŠMĒDIŅŠ, profesionāls volejbolists, kurš ik brīvu brīdi cenšas pavadīt ar makšķeri.

Arī dienā, kad notiek saruna, Toms pēc treniņa Rīgā jau paspējis aizskriet uz Murjāņiem un divās stundās dīķī dabūt piecus līņus: „Vispār gribēju noķert karpu, bet arī šis loms ir normāls.” Tomam tāpat kā brālim Jānim un tētim Andrim Šmēdiņiem makšķerēšana ir vaļsprieks.

Toms sevi dēvē par pusprofesionālu volejbolistu, jo spēlē tikai vasarā un šogad kopā ar Haraldu Regžu. Abi bijuši četrvaižzņu turnīros Čehijā un Polijā. „Kvalifikācijā zaudējām, un mums turnīrs bija beidzies. Nu dosimies uz vienzvaižzņu turnīru Horvātijā, kur esam izlikti ar pirmo numuru,” stāsta T.Šmēdiņš, kurš rudenī un ziemā Rīgā un Ventspilī volejbolā trenē bērnus.

Dārza kūpinātavā zivis pagatavo brāļi volejbolisti Toms un Jānis Šmēdiņi.

Kur tev vislabāk patīk makšķerēt?

Lielākoties to daru Ventā, bet visvairāk mēģinu noķert zandartus. Pavasarī pie Pārventas estrādes ķeram vimbas. Tāpat brekšus rudenī un arī pavasarī, bet tad tas ir īss laiks – nedēļu vai divas, jo pēc tam tie iet nārstā.

Mums ir sava laiva, motors, piekabe. Kad atbraucam šeit, sagatavojamies un agri no rīta vai vēl vakarā atkarībā no tā, kad esam Kuldīgā ieradusies, dodamies makšķerēt. Visvairāk Ventā tajā vietā, kas ir uz Vārves pusi, tuvāk Ventspilij.

Vai esi sarūpējis ekipējumu?

Man jau tikai divas makšķerītes ir. Tētim un brālim ir pilns ar dažādiem kātiem un citiem *prīcendāļiem*.

Kāds bijis lielākais loms?

Pagājušogad, kad kopā ar draugu Ventā bijām uz karpām. Noķēru divas, viena svēra ap septiņiem kilogramiem.

Vai makšķerē arī ziemā?

Nē, zemledus makšķerēšana nav priekš manis – negribas laukā salt. Pirms vairākiem gadiem, kad klasisko volejbolu spēlēja Somijā, izmantoju iespēju makšķerēt mī-

nus 5–10 grādos.

Vai gadās arī kāds piedzīvojums?

Kā citiem, kad, aizbraucot makšķerēt, tie ar visām *pekelēm* pārkrīt pāri laivas malai, man nav gadījies. Taču pa interesantam gadījumam ir bijis.

Šogad pirmo reizi mēģināju ķert lašus. Beigās tas izvērtās par ekstrēmu piedzīvojumu. Ar mazo kuteri, kuram ir sešas astoņas vietas, braucām jūrā. Bija lieli viļņi. Domāju, ka jūras slimības man nav, bet es trīs reizes vēmu..., un noķērām trīs zivis. Smējāmies, ka man vajadzēja zivis pabarot vairākas reizes...

Vēl pirms gadiem Jūrkalnē no krasta ķērām garās, tievās vējazivis. Pa četriem noķērām kādas 100. Bet loms jau jāuznes krastā pie automašīnas – grūti, jo nesamais izrādījās diezgan smags. Reiz no Raņķiem, ar laivu 10–15 km laižoties lejā pa Ventu, noķēru 1,75 kg sapalu. To var uzskatīt par vienu no trofejām, jo grūti noķert un parasti tas ir mazs. Nākamajā dienā brālis man *ielika*, jo noķēra par 90 g smagāku – 1,84 kg.

Vai esi makšķerējis arī citās valstīs?

Inta Jansone Toma Šmēdiņa arhīva foto

Makšķernieku ievērbībai

• Līdz 31. jūlijam aizliegts ķert akmeņplekstes.

• Makšķerēšanas noteikumi paredz, ka lomā atļauts paturēt zivis un vēžus, kas atbilst šādam garumam:

• līdaku, taimiņu un samu – no 50 cm;
• salati (meža vimbul) un zandartu – no 45 cm;
• zuti – no 40 cm;
• strauta foreļi – no 30 līdz 40 cm, mencu – no 38 cm;

• alatu, ālantu, sapalu, sīgu, varavīksnes foreļi, vēdzeli un vimbu (izņemot tādu, kas Daugavā noķerta no Rīgas HES augšup pret straumi un kuras pieļaujama garums nav noteikts) – no 30 cm;

• asari, kas noķerts jūras ūdeņos, – no 17 cm;
• platspīļu vēzi un šaurspīļu vēzi – no 10 cm, dzeloņvaigu vēzi un signālvēzi – bez izmēra ierobežojuma;
• līni – no 25 cm.